

Náležitosti žaloby a povinnost tvrzení

Žalobce není povinen tvrdit veškeré skutečnosti potřebné pro jeho úspěch ve sporu už v žalobě. Dojde-li soud v průběhu řízení k závěru, že žalobce, popř. žalovaný, dosud nesplnili povinnost tvrzení, resp. povinnost důkazní, poučí je podle § 118a odst. 1 a 2 o.s.ř., jaká tvrzení mají doplnit a jaké důkazy navrhnout. Jestliže žalobce nesplní ani po poučení povinnost tvrzení, popř. povinnost důkazní, může to mít za následek zamítnutí žaloby v konečném rozhodnutí o věci, nikoli však odmítnutí podání.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky spo.zn. 28 Cdo 1540/2008, ze dne 4.6.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce: M., spol. s r.o., zastoupenému advokátem, proti žalovaným: 1) M. H., a 2) M. P., zastoupeným advokátem, o zaplacení 757.290,41 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Rakovníku pod sp. zn. 5 C 645/95, o dovolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 8. 2007, č. j. 30 Co 113/2007-405, tak, že usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27.8.2007, č.j. 30 Co 113/2007-405, a usnesení Okresního soudu v Rakovníku ze dne 24.5.2006, č.j. 5 C 645/95-379, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Rakovníku k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

A. Předchozí průběh řízení

Žalobce se žalobou ze dne 1.3.1995 domáhal, aby původní žalovaní manželé M. P. a V. P. byli uznáni povinnými zaplatit mu částku 757.290,41 Kč s příslušenstvím. V žalobě uvedl, že na základě slibu původních žalovaných odprodat mu restituovaný mlýn s výrobnou krmných směsí v K. u T. (dále jen „mlýn“) a založit s ním společnost P., s.r.o., provozovali v bývalém mlýně pana V. P., původního druhého žalovaného, od 7.4.1992 výrobu krmných směsí. K odprodeji mlýna však nedošlo, žalobce přerušil dne 24.4.1992 výrobu a žádal vyrovnání vzniklých nákladů. Původní žalovaní však začali bez oprávnění vyrobené krmné směsi rozprodávat. Na základě skladových listů V. P., původně druhého žalovaného, byly žalobcem a V. P. sepsány konečné faktury a vyúčtování, které však manželé P. v září 1992 neočekávaně a bez udání důvodu odmítli zaplatit a následná jednání nevedla k výsledku. Původní žalovaní manželé P. zboží odcizili, bez povolení živnostenského úřadu rozprodali a získali tak neoprávněné obohacení. K prokázání svých tvrzení navrhl žalobce důkazy výsledkem účastníků, kopií skladového hospodářství, vážní a výrobní knihou, výrobními příkazy psanými V. P., původně druhým žalovaným, jakož i kopiemi faktur a korespondence mezi účastníky.

Žalovaní tvrdili, že poté, co dne 31.3.1992 převzali restituovaný mlýn s výrobnou krmných směsí, dohodli se s jednatelem žalobce, že žalobce bude prozatím pod svým jménem provozovat výrobu, než bude do obchodního rejstříku zapsána společnost P. s.r.o. Žalobce následně od 1.4.1992 zahájil výrobu, k dohodě s jednatelem žalobce ing. M. však nedošlo, neboť původní žalovaní považovali jeho jednání za nereseriózní. Poté, co mu původní žalovaní dne 29.4.1992 sdělili, že se rozhodli nezakládat s ním společnost s ručením omezeným, opustil jednatel žalobce mlýn se všemi doklady. Původní žalovaní pak provozovali mlýn pod hlavičkou založené společnosti P., s.r.o. Dále namítali, že dne 30.4.1992 byla v K. průtrž mračen, při níž došlo ke zničení věcí žalobce. Žalobce poté začal původním žalovaným zasílat nesmyslné faktury. Přes snahu původních žalovaných o dohodu o vyrovnání žádná taková dohoda uzavřena nebyla.

Okresní soud v Rakovníku rozsudkem ze dne 14.11.2001, č.j. 5 C 645/95-202 řízení v částce 450.000,41 Kč, v níž byla žaloba vzata zpět, zastavil, ve zbytku žalobu zamítl a rozhodl o nákladech řízení. Dospěl k závěru, že původní žalovaní nebyli zaměstnanci žalobce a že případné finanční nároky žalobce by byly nároky z bezdůvodného obohacení. Žalobce však neprokázal, kolik zásob a výrobků ve mlýně bylo v jeho vlastnictví a v jaké hodnotě bylo původními žalovanými rozprodáno, neboť ve mlýně se nacházely též zásoby ve vlastnictví původního druhého žalovaného V. P. a žalobce neprokázal, jaká část jeho zásob nebyla zničena průtrží mračen a následnou povodní dne 30.4.1992.

K odvolání žalobce Krajský soud v Praze usnesením ze dne 10.3.2003, č.j. 30 Co 317/2003-285, rozsudek soudu prvního stupně s výjimkou výroku o zastavení řízení v částce 450.000,41 Kč zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že skutkové okolnosti v žalobě jsou vyličený natolik neúplně a nedostatečně, že nelze stanovit, jaký skutek má být předmětem řízení. V žalobě především postrádal jednoznačný údaj, z čeho sestává žalovaná částka, přičemž odkaz na přiložené faktury nedostačoval. Navíc část faktur se netýká zásob, ale poskytnutých služeb, mezd zaměstnanců apod. Podle odvolacího soudu postrádá žaloba též údaje o tom, jak se na jednání, z něhož žalobce odvozuje svůj nárok, podílela původní první žalovaná M. P., a o tom, jak došlo k ukončení činnosti žalobce ve mlýně, zda byla mezi účastníky uzavřena dohoda o vyrovnání a zda žalobce projevil snahu si své zásoby ze mlýna vyzvednout. Odvolací soud uzavřel, že bez doplnění žaloby není seznatelný její právní důvod a nelze posoudit, zda se jedná o nárok z titulu smlouvy, náhrady škody či bezdůvodného obohacení. Odvolací soud uložil soudu prvního stupně vést žalobce podle § 43 odst. 1 o.s.ř. k doplnění žaloby.

Okresní soud v Rakovníku usnesením ze dne 25.11.2003, č.j. 5 C 645/95-292, uložil žalobci, aby žalobu doplnil o údaje ve smyslu usnesení odvolacího soudu a dále o údaj, jaké množství zásob zanechal ve mlýně a jaká část z nich nebyla znehodnocena povodní. Soud prvního stupně žalobce poučil, jak má uvedené údaje doplnit, s tím, že pokud nebude podání ve stanovené lhůtě řádně doplněno a v řízení proto nebude možno pokračovat, žalobu odmítne.

Podáním ze dne 29.1.2004 (č.l. 305 spisu) žalobce žalobu doplnil. Uvedl, že žalovaná částka sestává z ceny dodaných obilovin, krmných směsí a komponentů, výrobních nákladů žalobce a výdajů vzniklých žalobci se zakládáním společnosti P., s.r.o., podle přílohy č. 1 žaloby, kde jsou uvedena čísla jednotlivých faktur a částky, na něž tyto faktury znějí. Dále uvedl, že dne 29.4.1992 provedl jednatel žalobce s původním druhým žalovaným V. P. ve mlýně inventarizaci zásob, přičemž se dohodli, že zásoby do definitivní dohody o vypořádání zůstanou ve mlýně. Jednatel žalobce se následující den, tj. 30.4.1992, vrátil do mlýna za účelem převzetí zásob, zjistil však, že výroba pokračuje, což bylo v rozporu s původní dohodou. Bezdůvodné obohacení vzniklo podle žalobce oběma původním žalovaným, neboť oba dva rozprodávali zásoby a krmné směsi pod jménem společnosti P. s.r.o., která však vznikla až 15.5.1992. Žalobce se o povodni dozvěděl od původní první žalované M. P. až později a není mu známo, v jakém rozsahu znehodnotila zásoby. K důkazu navrhl připojit spis Krajského obchodního soudu v Praze sp. zn. 28 Cm 1305/92.

Okresní soud v Rakovníku usnesením ze dne 21.2.2006, č.j. 5 C 645/95-361, rozhodl, že místo žalované M. P., zemřelé, a V. P., zemřelého, bude v řízení na straně žalovaných jednáno s dědici M. H. jako první žalovanou a M. P. jako druhým žalovaným. Následně usnesením ze dne 24.5.2006, č.j. 5 C 645/95-379, podání žalobce ze dne 1.3.1995 odmítl s tím, že žalobce jednoznačně nedoplnil, z čeho se skládá žalovaná částka, ani nevysvětlil rozpor mezi obsahem žaloby, která se týká pouze rozprodání zásob, a faktur, které též znějí na poskytnuté služby, mzdy zaměstnanců, poplatky apod. Podle soudu prvního stupně žalobce též nevysvětlil, proč byla žalována M. P., když faktury byly adresovány V. P. Dále nebyly doplněny údaje o množství zásob zanechaných žalobcem ve mlýně a o tom, jaká část z nich byla zničena povodní. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud prvního stupně zvláštním usnesením ze dne 28.12.2006, č.j. 5 C 645/95-394.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 27.8.2007, č.j. 30 Co 113/2007-405, k odvolání žalovaných změnil výrok soudu prvního stupně o nákladech řízení a k odvolání žalobce výrok o odmítnutí žaloby potvrdil. V odůvodnění se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, podle něhož je žaloba i po doplnění podáním ze dne 29.1.2004 pro neúplnost vylíčení rozhodujících skutečností neprojednatelná, neboť v ní nejsou uvedeny konkrétní okolnosti vzniku právního vztahu, jeho předmětu a není z ní patrné, z jakých konkrétních skutkových podkladů žalobce svůj nárok proti žalovaným dovozuje. Žalobce podle odvolacího soudu nedoplnil údaje o konkrétním množství a druhu zásob zanechaných ve mlýně, ani nevysvětlil, proč žaloval též M. P., když faktury byly vystaveny na V. P. Žalobce též neuvedl žádné údaje o případné další dohodě účastníků ani o své snaze zásoby ze mlýna vyzvednout, přestože jsou tyto údaje podle odvolacího soudu podstatné pro podřazení nároku pod konkrétní hmotněprávní normu. Odvolací soud uzavřel, že ze žaloby stále není možno stanovit, jaký skutek má být předmětem řízení, a proto soud prvního stupně správně žalobu odmítl.

B. Dovolání a vyjádření k němu

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost spatřuje v ustanovení § 239 odst. 3 o.s.ř. Jako důvod dovolání uplatňuje nesprávné právní posouzení věci podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Žalobce nesouhlasil se závěrem odvolacího soudu o tom, že vytýkané vady žaloby nebyly podáním ze dne 29.1.2004 odstraněny. Měl za to, že zcela jednoznačným, nezaměnitelným a jasným způsobem vylíčil skutkový děj, uvedl předmět právního vztahu, konkrétní okolnosti jeho vzniku a z jakých konkrétních skutkových okolností dovozuje žalobou uplatněný nárok, a proto navrhl, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaní se ve svém vyjádření ztotožnili s rozhodnutím odvolacího soudu s tím, že žalobce byl nečinný, na výzvy soudu prvního stupně nereagoval a požadavkům na předložení důkazů nevyhověl. Navrhli, aby dovolací soud dovolání zamítl a přiznal jim náklady dovolacího řízení.

C. Přípustnost

Usnesením odvolacího soudu ze dne 27.8.2007, č.j. 30 Co 113/2007-405, bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí žaloby. Dovolání je proto přípustné podle § 239 odst. 3 o.s.ř.

D. Důvodnost

Dovolání je důvodné.

Důvodem odmítnutí žaloby soudem prvního stupně a důvodem potvrzujícího rozhodnutí odvolacího soudu byl závěr, že žaloba ze dne 1.3.1995 ani po doplnění podáním ze dne 29.1.2004 nesplňuje požadavky kladené na návrh na zahájení řízení podle § 79 odst. 1 první věty o.s.ř. v tom smyslu, že neobsahuje vylíčení rozhodujících skutečností ani označení důkazů tak, aby z nich bylo možno stanovit, jaký skutek má být předmětem řízení, a to s tím důsledkem, že žaloba je neprojednatelná.

Podle konstantní judikatury dovolacího soudu se rozhodujícími skutečnostmi ve smyslu ustanovení § 79 odst. 1 věty druhé o. s. ř. rozumí údaje, které jsou zcela nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Žalobce musí v žalobě uvést takové skutečnosti, kterými vylíčí skutek (skutkový děj), na jehož základě uplatňuje svůj nárok, a to v takovém rozsahu, který umožňuje jeho jednoznačnou individualizaci, tedy vymezit předmět řízení po skutkové stránce. Vylíčením rozhodujících skutečností v žalobě plní žalobce též svoji povinnost tvrzení, uloženou mu ustanovením § 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř. Neuvede-li žalobce v žalobě všechna potřebná tvrzení, významná podle hmotného práva, nejde o vadu žaloby, která by bránila pokračování v řízení, jestliže v ní vylíčil alespoň takové rozhodující skutečnosti, kterými byl vymezen předmět řízení po skutkové stránce;

povinnost tvrzení může žalobce splnit i dodatečně (při přípravě jednání, popřípadě též při jednání před soudem prvního stupně). Označením důkazů v žalobě plní žalobce svoji důkazní povinnost, uloženou mu ustanoveními § 101 odst. 1 písm. b) a § 120 odst. 1 o. s. ř. Neoznačí-li žalobce důkazy v žalobě, nejde o vadu žaloby, která by bránila pokračování v řízení; důkazní povinnost může žalobce splnit i dodatečně při přípravě jednání, popřípadě při jednání před soudem prvního stupně. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.10.2002, sp. zn. 21 Cdo 370/2002). Vylíčení rozhodujících skutečností může mít - zprostředkovaně - původ i v odkazu na listinu, kterou žalobce připojí k žalobě. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2003, sp. zn. 29 Cdo 1089/2000)

Žaloba, která je projednatelná, včetně toho, že obsahuje vylíčení rozhodujících skutečností (§ 79 odst. 1 o. s. ř.), však ještě nemusí být žalobou, na jejímž základě lze v ní uplatněnému požadavku vyhovět; tomu může bránit (a to i pro účely vydání platebního rozkazu nebo rozsudku pro zmeškání) okolnost, že ani v pozdější fázi řízení nebyly uplatněny všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti (srov. § 101 odst. 1 o. s. ř.), (srov. cit. rozsudek.).

V projednávané věci dospěl dovolací soud k závěru, že již v žalobě z 1.3.1995 byly rozhodující skutečnosti vylíčeny dostatečně pro to, aby byl vymezen skutek, který bude předmětem řízení tak, aby žaloba byla projednatelná. Ze žaloby na čl. 1 spisu dovolací soud zjistil, že žalobce přesně a určitě vymezil, čeho se domáhá (zaplacení částky 757.290,41 Kč s příslušenstvím). Skutkový děj popsal tak, že ve mlýně, který byl ve vlastnictví původních žalovaných, s původními žalovanými společně podnikal. Po té, co spolupráce účastníků dne 24.4.1992 skončila, měli podle žalobce původní žalovaní rozprodat zásoby a krmné směsi ve vlastnictví žalobce a jejich hodnotu odmítli žalobci zaplatit. Původním žalovaným tak mělo vzniknout bezdůvodné obohacení. Přesné vyčíslení částky bylo provedeno odkazem na přiložené důkazy. Z uvedeného plyne, že skutkový děj, který měl být předmětem řízení, byl vymezen co do jednajících osob, jejich jednání, jakož i co do místa a času tak, že jej nebylo možno zaměnit s jiným skutkovým dějem, a proto byla již původní žaloba ze dne 1.3.1995 dostatečným podkladem pro řízení.

Vady žaloby, které jsou uvedeny v napadeném rozhodnutí odvolacího soudu, jmenovitě rozpor mezi tvrzením žalobce a údaji na fakturách přiložených k důkazu, nedostatek tvrzení o tom, jak se původní druhá žalovaná M. P. podílela na rozprodávání krmných směsí, které zásoby ve mlýně patřily žalobci a které patřily žalovaným, a konečně o tom, zda byla mezi účastníky uzavřena dohoda o vyrovnání, nejsou vadami podání, které by bránily projednání žaloby (§ 43 odst. 2 o.s.ř.), nýbrž mohou být nesplněním povinnosti tvrzení podle § 101 odst. 1 písm. a) o.s.ř. Žalobce není povinen tvrdit veškeré skutečnosti potřebné pro jeho úspěch ve sporu už v žalobě. Dojde-li soud v průběhu řízení k závěru, že žalobce, popř. žalovaný, dosud nesplnili povinnost tvrzení, resp. povinnost důkazní, poučí je podle § 118a odst. 1 a 2 o.s.ř., jaká tvrzení mají doplnit a jaké důkazy navrhnout. Jestliže žalobce nesplní ani po poučení povinnost tvrzení, popř. povinnost důkazní, může to mít za následek zamítnutí žaloby v konečném rozhodnutí o věci, nikoli však odmítnutí podání.

Z uvedeného plyne, že vyzývat žalobce k doplnění žaloby postupem podle § 43 odst. 1 o.s.ř. nebylo v projednávané věci namístě, zvláště po více než osmi letech trvání sporu, kdy ve věci byla vedena jednání ve dnech 21.8.1996, 6.11.1996, 9.3.1998, 4.5.1998, 1.6.1998, 21.9.1998, 10.4.2000 a 14.11.2001 s výslechem účastníků, svědků i znalce, přičemž z protokolů z uvedených jednání je zřejmé, že jak soudu, tak i účastníkům byl předmět řízení jasný. Uvedený názor dovolacího soudu je v souladu s nálezy Ústavního soudu ze dne 29.5.2001, sp. zn. I. ÚS 165/99 a ze dne 4.12.2002, sp. zn. IV. ÚS 157/2002, podle nichž je soud povinen postupovat podle § 43 odst. 1 o.s.ř. neprodleně po doručení podání, přičemž postup podle § 43 odst. 1 a 2 o.s.ř. až po několika letech po doručení podání je porušením práva účastníka na to, aby jeho věc byla projednána bez zbytečných průtahů (čl. 36 odst. 1 Listiny).

Za této situace dovolací soud uzavřel, že v projednávané věci nebyly dány podmínky pro odmítnutí podání z 1.3.1995 podle § 43 odst. 2 o.s.ř., a proto usnesení odvolacího soudu bez jednání (§ 243a odst. 1 o.s.ř.) podle § 243b odst. 2 věty za středníkem o.s.ř. zrušil. Protože důvody, pro které bylo usnesení odvolacího soudu zrušeno, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i jeho usnesení (§ 243b odst. 3 o.s.ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)